

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

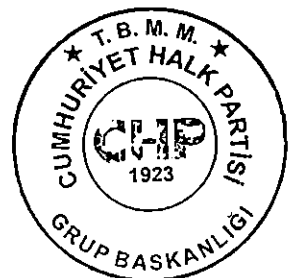
Tarih : 07.05.2025
Sayı : 1199

10/2705

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çocuk adalet sistemindeki sorunların tespiti, tespit edilen sorunların giderilmesi, mağdur ve suç işlediği iddia edilen çocukların korunması, psikolojik ve fiziksel gelişimlerinin sağlıklı bir şekilde ilerlemesi için yapılması gereken kanuni düzenlemelerin, kurumların gerçekleştirmesi gereken politikaların belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederim.

Turan Taşkın ÖZER
İstanbul Milletvekili

Gerekçe,

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesini onaylayarak çocuğa önem ve öncelik vermeyi taahhüt eden devletlerin sözleşmenin 40. maddesi doğrultusunda çocuklarla ilgili özel yükümlülükleri bulunmaktadır. Türkiye de Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesini onaylayan ülkeler arasındadır.

Çocukların her türlü ihmal ve istismardan korunması ancak devletin istikrarlı bir çocuk politikası yürütmesiyle mümkündür. Bu politika içinde hiç şüphesiz en önemli yeri çocuk adalet sistemi almaktadır.

Suçun cezaların ağırlaştırılarak önlenebileceği düşüncesiyle yapılan kanuni düzenlemeler suçla mücadelede umulan sonucu doğurmayacaktır. Caydırıcı cezanın "ağır" ceza olduğu kabulü aslında bir kolaycılıktır. Bu nedenle Türk Ceza Kanunu'nun cinsel suçlar bölümünde cezaların artırılması amacıyla yapılan düzenleme yetersiz kalmıştır.

Adalet Bakanlığı istatistikleri yargılamalardaki sorunların cezaların ağırlığının caydırıcı bir unsur olmadığının kanıtı niteliğindedir. 2024 yılında, çocukların cinsel istismarı suçundan 67 bin 507, reşit olmayanla cinsel ilişki suçundan 26 bin 265 kişi şüpheli sıfatı ile yargılanmıştır.

Çocuk İzlem Merkezleri, cinsel istismar mağduru çocukların, adli süreçlerde ikincil örselenmesini önlemek amacıyla, Sağlık Bakanlığı'na bağlı bir hastane çatısı altında, ilgili kurumların koordinasyon içinde çalışacağı, dışarıdan hastanenin diğer kliniklerinden farklı fiziksel özelliklerde, bütün adli, tıbbi ve psikososyal işlemlerin tek seferde yapılmasına imkan verecek koşulların sağlandığı ortamlardır. Ancak Türkiye'de her ilde Çocuk İzlem Merkezi yoktur. Bazı Merkezlerde ise, adli tıp uzmanı, çocuk psikiyatrisi, çocuk polisi ya da güvenlik görevlisi bulunmamaktadır. Tek başına bu durum dahi, yetkililerin mağdur çocuklarımızın psikolojik ve fiziksel sağlıklarının ne derece önemsedіğini göstermektedir.

Devlet, mağdur çocukları koruyamadığı gibi, çocukların suça sürüklenmelerinin de önüne geçememektedir. Zira 2024 Adalet İstatistiklerine göre suça sürüklenen çocuk sayısı 134 bin 383'tür. Bu çocuklar arasında 41 bin 488'i hakkında mahkumiyet kararı verilmiştir. Bununla birlikte, suça sürüklenen çocukların yargılamaları da başlı başına aksaklıklarla doludur. Avrupa Sözleşmesi'nde çocuk yargılaması için alternatif yöntemlerin geliştirilmesi ve bu mümkün değilse de çocukların yetişkinlerden ayrı mahkemelerde yargılanması, sadece onlara özgü yasa ve usullerin geliştirilmesi ve çocuklar ile ilgili makam ve kuruluşların oluşturulması tavsiye edilmiştir. Yine milletlerarası sözleşmelerde çocuklara özgü bir yargı sisteminin istisnasız olarak öngörüldüğü ve çocuklar hakkında tutuklama kararının bu alana özgülenmemiş bir mercii tarafından verilmesine müsaade edilmemektedir. Bu bağlamda, tutuklama tedbirine çocuk mahkemesinin karar vermesi gerekmektedir. Ancak ülkemizde her ilde Çocuk Mahkemesi bulunmamaktadır.

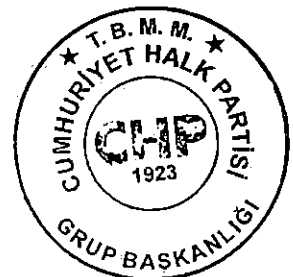

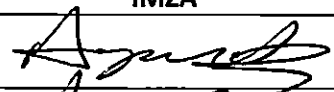
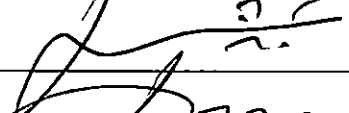
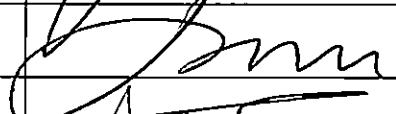
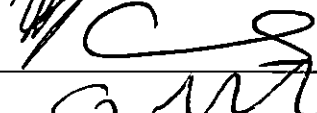
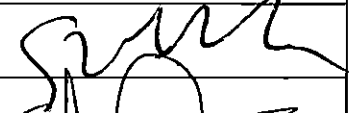
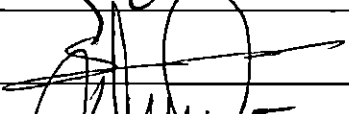
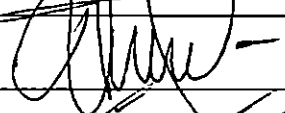
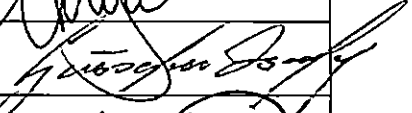
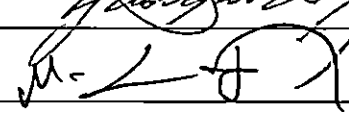
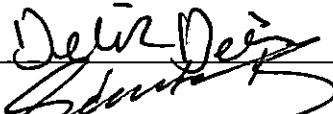
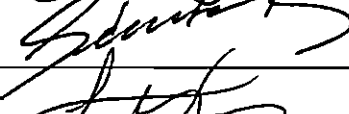
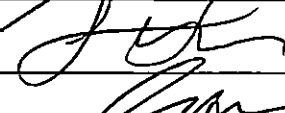
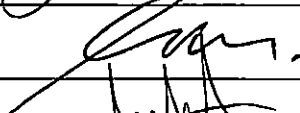
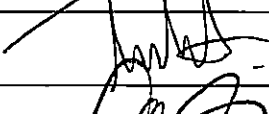
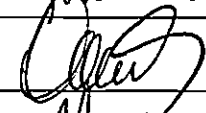
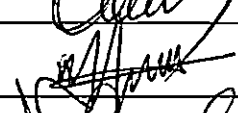
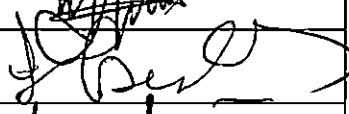
Uygulamada, çocuklara isnat edilen suç ve süreç hakkında yaşına ve gelişimine uygun bilgilendirme yapılmamaktadır. Çocuklar yetişkinlerle aynı uygulamalara tabi tutulmaktadır. Müdafî olmadan ifade alınmakta, kimi zamansa ifade alındıktan sonra müdafînin ifade tutanağını imzalaması istenmektedir. Çocuk şube, barolara ivedi bir şekilde haber vermemektedir. Yine uygulamada, çocuklara her zaman çocuk polisi eşlik etmemektedir.

Çocuk yargılaması kadar suça sürüklenen çocuğu, suça iten sebeplerin de titizlikle araştırılması ve tespiti de oldukça önemlidir. Suç işlemiş çocuğun ıslahı ve yeniden topluma kazandırılması amacıyla hazırlanan politikalara ihtiyaç vardır. Ceza hukukunun geleneksel amaçlarının suça sürüklenen çocuklar söz konusu olduğunda ikinci plana itilerek, önceliğin çocuğun iyileştirilmesine verilmesi ve onarıcı adaletin önünün açılması gerekmektedir.

Çocuklar konusu, adalet sistemi içinde, belki de en önemli ve ihmal edilmemesi gereken konudur. Mevcut düzenlemelerin ve uygulamaların yeterli olmadığı; hatta kimi zaman sorunun bir parçası olduğu görülmektedir. Çocuk ceza adalet sisteminin hedefi, suç işlediği iddia edilen çocuğun ıslah edilip toplum ile yeniden uyum sağlamasına yardımcı olmak ve mağdur çocukların korunması olmalıdır.

Tüm bu nedenlerle, çocuk adalet sistemindeki sorunların tespiti, tespiti yapılan sorunların giderilmesi, mağdur ve suç işlediği iddia edilen çocukların korunması, psikolojik ve fiziksel gelişimlerinin sağlıklı bir şekilde ilerlemesi için gereken kanuni düzenlemelerin, kurumların gerçekleştirmesi gereken politikaların belirlenmesi amacıyla araştırma komisyonu kurulması zaruridir.

ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Ayşe BANOĞLU	Bartın Mu	
Mehin İLHAN	Kırsehir mu.	
Seyit Torun	Ordu Mu	
Ayhan BİLAL	Adana	
Ömer Fethi Güner	Niğde	
R. Z. NARIN	İzmir	
Av. Dr. M. Şeyh ANAKULU	Şanlıurfa	
Serkan Sarı	Balıkesir	
Talat DİNÇER	Mersin	
GÜRSEL EROL	Elazığ	
A. Vehbi BAKIRUĞLU	Manisa	
Deniz Demir	Ankara	
Talith ÖZCAN	Düzce	
Sevdar EROANKILIÇ	İzmir	
Şeref ARFAÇI	Deirli Mu	
Mehmet GÖZEMER	HATAY Mu	
Orhan SARIBAL	Bursa	
Hasan ÖZTÜRK	Bursa	
Hasan Yılmaz Şahin	Mersin	
Harun Özgür YILMAZ	Kocaeli	